

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Égész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Égész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Égész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és ünnepi napok kivételével.

Helyosztás és kiadónál:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszafizetésre vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadónálhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, július 22.

Az új vámtarifa.

(K. Ö.) Az új vámtarifa harmadszori olvasását e hónap 23-án kezdik meg Bécsben.

Nem szükséges nagy prófétai tehetséggel birni annak megállapítására, hogy a vámtarifa megállapításánál az osztrákokkal szemben mi leszünk a vesztesek. A mi az ismeretes koronatanács óta osztrák részről csak nyilvánosságra került, az mind az osztrák ipari érdekesség győzelmét hirdeti az agrár érdekesség követeléseit felett. Nevezetesen ujjongnak afelett, hogy Széll Kálmán, bár kezdetben állhatatosan megmaradt a nyerstermények védelme mellett, e tekintetben most engedményeket tett. És csakis, mert magyar részről engedményeket tettek, lett lehetségessé az új vámtarifa harmadszori olvasása.

A magyar hivatalos sajtó mélységesen hallgat a dologról. Legfeljebb annyit mond, hogy kellő diszkreczióval kell kezelni a dolgot és idő előtt semmit sem szabad elárulni. A merkantilista sajtó pedig azzal könnyít magán, hogy hálát ad az égnek, hogy túl vagyunk a kritikus ponton és biztosítva van a vámtarifa és a kiegyezés ügye.

Tehát meglehetősen tájékozatlansággal tekintünk a vámtarifa harmadszori olvasása elé. Ez a kétség annál fájdalmasabbban érint, mert soká abban a meggyőződésben voltunk, hogy Széll nem fog

engedni az ország érdekében jól felfogott álláspontjából. Mi lesz velünk, ha az ipari vámokat emeljük, a nyerstermények védelméről pedig lemondunk. Mert ha az agrár védelmi rendszerre akarunk átlépni, a mint hogy más választás nem marad számunkra, ha Németország vámvédelmét ellensúlyozni és mezőgazdaságunkat talpra állítani akarjuk, akkor nem elég, hogy a gabonavámokat emeljük, hanem kell, hogy a gyapju, gyapot, len és kender-vámokat is emeljük, illetőleg behozzuk. Mert mással válságos juhtenyésztésünket nem állíthatjuk lábra és a ruthén és székely segélyezés is problematikusnak bizonyul, ha a kender és lent vámmal nem sujtjuk.

De nemcsak közgazdasági, hanem államfinancziális érdekek is követelik, hogy a nyersterményeket vámmal sujtsuk. Ugyanis behozunk a monarchia területére 305 millió korona értékű nyersanyagokat (gyapju, gyapot, len, kender, juta, selyemgubók, nyersselyem), ha ezeket az agrárkörök által sürgetett vámokkal sujtjuk, vámbevételünk közel 33 millió koronával gyarapszik. Vajjon a fokozódó közös kiadások törlesztésére nem jó lenne-e ezzel a bevétellel rendelkezünk?

A gabonavámok, habár azokat nem pénzügyi, hanem közgazdasági vámnak kontempláljuk, úgy sem fognak sokat jövedelmezni, különösen, ha Szerbiával fentartjuk a határforgalmi kedvezményeket. Középtermés mellett nincs kivételünk, akkor a vámok úgy sem érvényesülnek, de meg van a természetesebb áralakulás.

A mint a kereskedelem a bevitelt erőlteti, érvényesül a vám, a mi csak gyenge termékek idejében lehetséges.

Furcsán hangzik, de valóban úgy van, hogy nemcsak az osztrákok által követelt állategészségügyi intézkedések, melyek szerint a magyar állatokat vegyes bizottság vizsgálja meg az osztrák határon, hanem a nyerstermények vámjainak elejtése is olybá tünteti fel Magyarországot, mintha az közgazdaságilag alárendeltje lenne Ausztriának. Így csak gyarmatokkal szoktak elbánni. Mert ha egyenrangú tényezők állának egymással szemben, Magyarországnak nem kellene lemondani a nyerstermények vámjának elejtésével vitális érdekeiről a másik államfél ipari érdekeinek javára.

Ez nem az 1899. évi XXX. törvény-cikkben biztosított kölcsönösség, hanem a mezőgazdasági védelemnek alárendelése az ipari védelem alá. Valóban gyönyörűséges kilátások! Hogy Olaszország a hármasszövetséghez csatlakozzék, adjuk meg neki továbbra is a borvámklauzulát, hogy Ausztria belviszályai csillapuljanak, fogadjunk el oly vámtarifát, mely Ausztria követeléseinek teljesen megfelel. Ezen felül töröljük el a szállítási adót, az iparpartólási akcióról, mert a gyarmat semmit sem tehet, a mi az anyaország gazdasági érdekeit sérti.

Az új vámtarifában dől el az ország gazdasági fejlődése és jövője. Ha nem sikerül azt úgy megalkotnunk, hogy az az ország agrár természetének megfelelően, akkor hiába minden áldozat az állam és

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Kisértés.

Írta: Hantke Emil.

Elmult az éj.

A csend és nyugalom óráit felváltja a rőzsás hajnali derengés.

A sűrű fenyves, mely a magas hegyeket borítja még félhomályban uszlik, a levegő párája és minden fűszál, minden virág csillog az üdítő harmateppektől.

A távolból elfojtott tülkölés hangzik. A pásztorok hajtják fel juhaikat a hegyre legelni. A hegytetőn levő kolostorban megszólal a hang, melynek hangjára éledni kezd a völgy élében levő kis fürdő telep is.

Az ifjú szerzetes ott ül asztalánál, nyitott könyv mellett. Kinn már énekel a csalogány és a nyitott ablakon beszűrődik az első napsugár, hogy megaranyozza a falon függő megfeszített nemes, halovány arcját.

A szerzetes tágra nyitott szemekkel me-reng maga elé. Olyan mint egy szobor, melynek belseje izzásban van. Forrongó, őrlött gondolatok és eszmék kavarnak benne. Ő fiatal, ... szép jövőnek nézett elébe, míg egyszer ... Igen! Összekerült egy nővel. A fiatalos lelkesedés őszinte melegével szerette és az a nő ... de hisz oly banális, minden-

napi dolog — a másé lett. Nehéz napok voltak azok. Azt hitte, meg kell semmisülnie. Abban a nőben eszményt állított fel, amilyenek a többi nőket is elképzelte. És hogy az eszmény elszállt és helyét a durva tapasztalás foglalta el, megrendítette egészen. Nem hitt senkinek, nem bízott magában. Elkezdett utazni, olvasgatni, csak hogy figyelmét leköttesse. Ekkor jött rá, hogy van valami, ami hitet, megnyugvást, vigasztalást ad, aminek lekötheti egészen a figyelmét.

A Teremtő, az ő megfoghatatlan, kiszámíthatatlan utával, melylyel a világot kormányozza.

És a zaklatott háborgó lélekbe a szelid béke és boldogság költözött.

Kitekint a rácsos ablakon.

Ugy tűnik fel most, mintha azok az éle-tet hintő arany sugarak még szomorubbá, a csattogó csalogány dal még kietlenebbé tenné azt a kis cellát. Oly rideg és sötét, pedig máskor mily örömmel ült szegényes asztala mellett s valami felemelő öröm, égi érzés hatotta át, midőn szeme odatévedt a megfeszített Megváltó sápadt alakjára, ki oly jóságosan nézett rá, mintha mondaná: Kövess engem!

Egy szép, verőfényes vasárnapon történt ...

Lenn volt a fürdő kápolnájában és beszélt a szószékről. A lemondásról szólok. Arca ihletté vált a szent lelkesedésben, ajkáról ima-szerűen hangzottak a szavak és a hallgatók

néma áhitattal lesték minden szavát, elfojtott figyelemmel csüggték minden mon-dásán.

De egyszerre ... Elcsuklott a hangja, le-hanyatlott a keze ...

Az ájtatos hívők közt ott volt az, a kit már rég akar felejteni, és hogy könnyebben fe-lejtsen, a klastrom magányába zárkózott.

Ugy érezte, hogy évek szorgos, kitartó munkája dőlt egyszerre semmivé és látja, hogy ott van megint, a hol a küzdés, tusakodás marcangolja az ember lelkét.

Hol van a zsoltár vigasztaló szava: ... Mert a te nyilaid belém szegestettek és megnehezi-tetted rajtam kezemet.

Hányszor verte mellét, hányszor térdelt hosszú éjeken át a templom hideg kővén, és szinte őrvöngött, mikor a szenvedélyek vihára csak nem akart belsejében csillapodni. Szak-gatta mellén a csuhát, mintha erőszakkal akarná onnan a multak emlékeit kitépni.

Es sikerült. Sikerült felejtenie, mert meg-hallgattatott kérése: »Könyörülj rajtam Uram, mert erőtlén vagyok; gyógyíts meg engem Uram, mert reszketnek csontjaim.«

De most! Hiszen látja, hogy körülötte élet, öröm, vidámság. Es lehet, hogy ez a nap-sugár, majd az ő ablakán fog beszűrődni ott lenn a völgyben és elmondja neki, hogy ott fenn még mindig gondol rá valaki.

— Tudom — mondja majd rá — azért jöttem el, hogy lássam vergődni ...

magángazdaságban, haladás helyett visszaesés lesz osztályrészünk.

Ezért nem mondhatunk le a nyers-termények vámjáról sem.

Kiegyezési engedmények.

Minden jel arra mutat, hogy a két miniszterelnök között a főbb dolgokra nézve megegyezés jött létre, csak hogy a megállapodásokat egyelőre titokban tartják úgy, hogy a lapok idevonatkozó közlései nem egyebek találgatásoknál. Annyit azonban nemcsak félhivatalosan, de hivatalosan elismernek, hogy *Széll* Kálmánnak sikerült rábírnia az osztrák kormányt, hogy a magyar járadékpapírok ezentul ne adóztassanak meg Ausztriában. Ezt az eredményt hivatalos részről a magyar kormány nagy vívmányaként tünteti fel, pedig az nem egyéb egyszerű viszonyosságnál, melynek már azelőtt is fenn kellett volna állania, minthogy Magyarországon az osztrák járadékpapírok sohasem voltak megadóztatva. Így hát ez korántsem vívmány, hanem a iparitáson alapuló jogos követelmény teljesítése, melyet az osztrákok hosszas ellentállása után végre elismernek. De hogy ez az állítólagos vívmány mennyire nem az, bizonyítja az a körülmény is, hogy a magyar kormány viszont ennek fejében eltörli az osztrák árukat terhelő magyar szállítási adót, a minek következtében azután az osztrák iparezidék, az eddigénél is olcsóbb uton jutván hozzánk, még inkább fogják nyomni a szegény magyar ipart.

Egy tószt következményei.

Általános megbotránkozást keltett az országban az a tószt, melyet *Feilitzsch* Arthur báró a kolozsvári 51. gyalogezred zászlószentelésén mondott. Védelmébe merete venni azt a lobogót, melyen a kétfejű sason Magyarország czimere is ott szerepel, mint affőle koronatoromány Ausztriának. Már az is botrány, hogy a magyar állam második ezredéve elején egy magyar ezred ilyen zászlót kapjon, de hogy magyar képviselő még ezt a zászlót védje is, az már mégis csak sok. Erthető tehát, hogy sorban ott hagyják a tagok az E. K. E.-et,

melynek *Feilitzsch* báró az elnöke. Legujabban az Ellenzék a következő nyílt levelet tette közre:

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesülethez.

Tisztelt titkár ur! Kérem, vegye tudomásul a nyilvánosság ulján, hogy az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület tagjai sorából ezennel kilépek. Kilépésemnek indoka az a közjogellenes és hazánk történelmi állását sértő fölfogás, melyet az Eke elnöke, *Feilitzsch* Arthur báró, országgy. képviselő ur, a cs. és kir. 51. gyalogezred zászlóavatási lakomáján tanusított. Örvendek, hogy ezen elhatározással szolidaritásba jöhettem dr. *Richter* Aladár egyetemi tanár urral, akit ebben az ügyben büszkén vallok vezéremnek.

Kelt Budapest, 1902. júl. 16.

Bartha Miklós.

A hármas-szövetség titkaiból.

Most, hogy a hármas-szövetséget megújították, osztrák-magyar részről bizonyos indiszkrétciókat követtek el a szerződés egyes pontjai tekintetében. Így a »P. L.« valószínűleg a külügyminisztériumból nyert informáciák alapján közölte, hogy a lejárt hármas-szövetségi szerződésben az is benne volt, hogy az olasz csapatok az esetleges német-francia háború esetén *Tirolon* átvonulva fogják a németeket támogatni. Ez az intézkedés a nevezett lap szerint a mostani új szerződésben nem foglaltatik. A dolog nyilvánosságra hozatala az olaszokra nézve egy kissé kellemetlen, mert ők most a legjobb viszonyban vannak Franciaországgal. A berlini »Voss. Ztg.« kérdi is, hogy miért volt szükség arra, hogy Ausztria-Magyarország ezt a dolgot nyilvánosságra hozza? Annyi bizonyos, hogy a hármas-szövetség megújítása a viszonyt Ausztria-Magyarország és Olaszország között nem javította meg. Sőt az utóbbi időben — lehet mondani — hogy elhidegülés állott be a két ország egymásközi viszonyában. Mindez eléggé bizonyítja, hogy a hármas-szövetség nem a legbiztosabb alapon áll.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Samassa érsek aranymiséje.

A magyar főpapi karnak egyik kiváló tagja *Samassa* József, egri érsek ma üli pappá szenteltetésének ötvenedik évfordulóját.

Az aranymisés egri érseket felesleges bemutatni a magyar közönségnek. Alapos képzettsége, szívós kitartása, határozott, imponáló fellépése, nyílt állásfoglalása egyházi és politikai kérdésekben, rendíthetetlen hazafisága, mely az elnyomatás idején is eklatáns módon nyilvánkozott s más kiváló tehetségei és erényei a magyar főpapság diszes sorában is igen kiváló helyet biztosítottak neki.

Mint politikus másfél évtizeden át az ellenzéken foglalt helyet, a volt nemzeti pártnak főerőssége volt s mégis elhalmozta őt a király kegye a legmagasabb kitüntetésekkel.

Aranymiséjét egy gyógyfürdőn szerényen elvonulva ünnepli az egri érsek, de ott is felkeresik őt jókívánságaikkal tisztelőinek száza, papjai és híveinek sok ezrei!

Ha a fürdőből visszatér fényes ünnepséget rendeznek majd tiszteletére székvárosában.

Félszázados áldozópapja alkalmából egy pásztorlevelet bocsátott ki *Samassa* érsek egyházmegyéje papjaihoz és híveire.

A pásztorlevél megkapó formában, az igazság meggyőző erejével vázolja nemcsak egyházi, hanem általában közéleti szempontból is a mai kor képét és ezzel szemben a papság feladatait. A pásztorlevélből kiemeljük a következő részteket:

Korunk szellemét és eseményeit vizsgálva, mit tapasztalunk? Rendszer alakul s keretében megszülemlik: *törvényhozás hitsszellem nélkül, becsület vallás nélkül, erkölcs alap nélkül s bölcsélet a kinyilatkoztatás híte nélkül. A tudomány tulleszi magát a hiten; az oktatás mellőzi a vallásos nevelést.* Es ez oktatást büszkén világosságnak hirdetik. Igen, világosság, de kölcsönzött fénynyel, a holdnak halavány, meddő, hideg világossága. E szellemi áramlat válságok elé viszi a kort. *Megingott minden hatalom, lehanyatlott minden tekintély.*

A társadalom biztonságát az állam a törvények tekintélyében s a haderőben keresi; a

De! . . . Nem lehet! Ennek más oka van. A csalóány azt dalolja, a balzsamos levegő azt suttoja, hogy ő másért jött ide.

Vezekelni . . . bocsánatot nyerni . . . és a ki megbocsátott neki, avval együtt boldogulni.

Ez! ez az! Hisz másképp nem is lehetne ily verőfényes, boldogító szép hajnal, csak hogy ilyen gondolatok születhessenek.

Felállott és lázas fejét oda nyomta az ablak nedves üvegéhez. És a mint ott állott, érezte, hogy az a hűs nedvesség jót tesz neki, kezd csendesedni. A beáramló ózondus fenyő illat meg egész nyugodtá tette. Akaratlanul jött ajkaira az ige . . . És ne vigy minket a kísértetbe.

Hát azért térdelt oly sokat a feszület előtt hideg éjeken, azért verte a mellét, gyógyulásért és feledésért könyörögve, hogy mind ezt most semmivé lássa menni . . . a miért oly soká, soká nem talált vigasztalást.

Azt hitte, hogy szinte edzett, kipróbált lélekkel és megnyugodott szívvel hirdetheti, mily jó: lemondani. Azon a vasárnap pedig mint egy lázbeteg támolgott le a szószékről. Megrettent. Hát hiába töltött álmatlan éjeket, szenvedett ösanyargatásokat, csak hogy eltűzze annak emlékét? Hiába! Mert éppen akkor jelent meg előtte újra, mikor felette aratott győzelmét akarta kihirdetni, mikor a lemondásról akart beszédet tartani.

Elkezdett remegni. Remegett az észvaró küzdelemtől. Egyszer leküzdötte magát, lesz-e még egyszer ereje? Csendes kis czellája újból küzdelmeknek helye legyen?

Bágyadtan vánszorgott asztalához és roskadt le melléje. Szemei révetegen estek könyvére és mohón olvasták: . . . Uram, ne feddj meg engem hevedben és haragodban ne dorgálj meg engem.

A főlemile szívvidámitóan csattogott. Mintha egy fenséges himnusz hangjai tölteneék el mindeneket. És a hogy ott ült asztala mellett és vértelen ajkakkal, lázas arczczal szivta magába a bűvös hangokat, elfeledett mindent.

Mily hívogató az a madárhang, mily szép ott kinn minden!

Mennyi öröm van odakinn. Ő is talált valamikor, de elhagyta. Miért? . . . Hogy itt benn szenvedjen, tűrjön? Hogy itt benn kinozza magát, és kiirtsa azt a fájó és mégis édes emléket?

A kis klastrom reggeli misére szóló harangja észrevétlenül hangzott szét ránézve. A tündődés, kételkedés, egészen foglyul ejtették.

Az a fájó és mégis édes emlék!

Ugy van! Miért jött volna ide, egyedül, ha csak nem azért, hogy . . . Világos! Hisz a Megfeszített is megbocsájtott a bűnös Magdolnának; ő meg ő elfeledne mindent, csak látná, csak tudná, hogy úgy érez az is, mint a hogy ő . . . megint.

Gyűlölet járta át szívet.

Gyűlölet ezek iránt a komor, sötét falak iránt; gyűlölet már azt a magas kőfalat, azt a hangtalan némaságot mely itt körülveszi.

Szeretne ott lenni a völgyben. Ott a pázsitos sétatérén és ülni a rózsabokor tövében levő kis padon. És várni, míg az egyik szálló zöld zsulus ablaka kinyílik és egy mosolygó rózsás arc fogadja az ő köszöntéseit.

Hah! Mi az?! A csalóány már rég elhallgatott és helyette bus, méla hangok hangzanak feléje halkán, csendesén:

. . . A szorultságban segítségül hívtam az Urat: és meghallgatott az Ur bőségesen.

. . . Az Ur az én segítőm: nem félek, bármit tegyen nekem az ember.

. . . Az Ur az én segítőm: és én meglátom ezt ellenségeimen.

És mire a végső rimek is elhangzottak ő is ott térdelt a feszület előtt és küzdött újra, de arcán a megnyugvás, a lemondás biztos tudatának ájtatos mosolyával. Megszabadulva bűnös gondolataitól rebegték ajkai:

. . . Jobb az Urban bizni, mint az emberekben bizni.

A Megfeszített sápadt alakja pedig jószágon nézett rá, mintha mondaná: Kövess engem . . .

társadalmi rend megzavarásával szemben a büntetés szigorát s a fegyver hatalmát állítja.

Más alkalommal is kifejtettem már és ismétlem itt, hogy a törvényektől való félelem pedig a büntetleket el nem fojtja. A törvény büntetheti a büntényt, de a lelkiismeretet nem büntetheti. A törvény tekintélye csak akkor hatályos, ha az embereket az Ur félelme hatja át.

Előttünk áll Európa helyzete. A *fiatalság színe-java* a földművelés, ipar, kereskedelem s minden más hasznos foglalkozás teréről elvonva *zúzó alá kényszerül*. S mind ennek nyomában: *az állami kincstár kimerülve, a polgárok javaikban megfogyatkozva, a magánjólét megingatva; e fegyveres béke* már-már az elviselhetetlenségig nyomasztó.

Mindhiába, a társadalom nyugalmát, az államélet békés renoujét a fegyveres erő egymagában nem biztosítja. *Gyöngye a hatalom, melyet a vallás ereje nem támogat; szolgáltságba hajlja*, de őszinte engedelmességre nem hajlíthatja a népeket s *nagy válságok csiréit hordja magában*.

Közgazdasági állapotaink 1901-ben.

— A kamara évi jelentése. —

A kereskedelemügyi miniszter nagy súlyt helyez a kereskedelmi és iparkamarák évi jelentéseire, mert ezek hű tükröi a kamarai kerületek közgazdasági állapotainak, mozgalmainak.

A kamarák évi jelentései megérdemlik ezen figyelmet, mert szakszerű, alapos munkák jutnak évenként a miniszter elé s az összes magyar kamarák jelentéseit összefoglaló kötetből az egész ország közgazdasági állapotait megismerhetjük.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara most terjesztette a miniszter elé Nagyvárad és Biharvármegye 1901. évi közgazdasági állapotáról szóló jelentését.

A nagy gonddal kidolgozott terjedelmes beszámoló külön fejezetekben felöleli a mezőgazdaságot, kereskedelmet, ipart s megtaláljuk benne azon javaslatokat, amelyeket a kamara a miniszter figyelmébe ajánl.

A jelentésből az alábbiakban adjuk a közgazdaság általános helyzetére vonatkozó bevezető részt:

A múlt század bűneiben fogant új század első szülötte: az 1901. évi közgazdasági jellegét még mindig a degeneráció tünetei szolgáltatták. Az elfajulásnak és visszafejlődésnek destruáló ereje még mindig elhatárolóan meggátolták a fejlődés és gyarapodás csiráinak kialakulását és harczképessé válását. Nem ható tényezőként működtek tehát közre a jövőben ezen reményei a lefolyt évben sem, hanem csak arra szolgáltak, hogy a különben végeztülles felé haladó közgazdasági élet ezen visszafejlődésben akadályokra bukkanjon, s mérgét a fejlődés megakadályozására kényszerítettén felhasználni, további romboló útjában megállni kényszerüljön.

Igy lett az 1901-ik évi közgazdasági jellege azonos a letűnt század utolsó évtizedének közgazdasági jellegével. Ezért találjuk meg az 1901. évi közgazdasági életében is mindama jelenségeket, a melyek az utóbbi évek közgazdasági képét annyira elhomályosították.

Innen van, hogy az 1901. év még nem lehetett az az életképesebb egyed, melynek szervezetében a fejlődésnek fentebb említett csirái gyarapodásnak indulhattak volna.

Csak természetes tehát, hogy a múlt évben a fogyasztóképeség régi lesüllyedt színvonalán maradt, hogy az ipari és kereskedelmi pangás állandó jellegéből nem vesztett, hogy ennek folytán az egyes iparágakban az üzemreductió mind sürűbbé és nagyobb terjedel-

művé vált, hogy a munkanélküliség eddig nem tapasztalt mérvig megnőtt és az ország központjából kiindulva, a periferiák végső határáig mindenütt kisebb-nagyobb mérvben aggodalmat keltve, jelentkezett.

A közgazdasági bajok ily nagymérvű meg sokasodása közepett nem biztató, csak legfeljebb megnyugtató érzés felkeltésére szolgálhat, ama jelenségek, a melyekben az állam és társadalom jó szándékai nyilatkoztak meg s a melyek legfeljebb arra valók voltak, hogy a fenyegető tömegnyomor felszabaduló romboló erejét fékezzék, szenvedélyét csillapítsák, bár időlegesen türelmet és megnyugvást plántáljanak az egyre hangosabban megnyilatkozni készülő kétségbeesés helyére.

Az 1901. év, bárha az államkormány talán ekkor tett legtöbbet a kis, illetve kézműipar érdekében, szomorú tanúságot nyújt ahhoz, a kamaránk által minduntalan hangoztatott igazsághoz, hogy külön vámterület nélkül a hazai közgazdaság eme fontos faktora feltartóztatlanul siet a végmegsemmisülés felé; de tanúságot tett az 1901. év a mellett is, hogy Ausztriával közös vámterületen, a nagy, illetve gyáripárnak bármily messze menő állami támogatás mellett, sincs meg a jövője.

Az 1901. évnél minden közgazdasági ágra egyformán súlyos volta azonban felszínre hozott egy olyan jelenséget is, a mely alkalmas arra, hogy a jövő iránti bizodalmat, az elcsüggedésnek ezen szomorú idejében is felkeltse hazánk közgazdasági fejlődése iránt. Ez a jelenség, az ugynevezett agrárius irány leszerelése, mely immár egyoldalúságából kilépve, maga hirdeti a különböző közgazdasági ágak harmónikus istápolásának szükségét és bár lassan-lassan kezdi belátni, hogy a külön vámterület, bár első sorban az ipar javára szolgál — az egész magyar társadalom gazdaságának válnék hasznára, s így az őstermelés is, bár átmeneti áldozatok árán, biztosabb alapot kapna a továbbfejlődésre a külön vámterület mellett, mint a melyet a mai állapotokban bír.

Az ország gazdasági állapotát a lefolyt évről feltűnő fenti jellemzés kamarai kerületünk és annak székhelyére nézve is találó, habár a részletekbe hatolva, szörványosan derültebb vonásokat is lesz alkalmunk szívre hozni. Ezen szörványos jelenségek azonban, a mellett, hogy nem állandó jelei valamely iparág vagy a közgazdasági élet fejlődésének, kamarai kerületünkben még feltűnőbbé tettek a pangás és közgazdasági elmaradás általános uralmát.

Különben is a vidéki központok erőteljes kiépítése nélkül még talán külön vámterület mellett is alig remélhető jelentékenyebb ipari fejlődés, már pedig éppen kamaránk egész kerületének közgazdasági fejlődése első sorban ipari fejlődésétől függ.

Kamaránk székhelye ugyanis kizárólag iparúzó és kereskedő város és a kamarai kerület több részét kitevő Biharvármegye jelentékeny részében nincsen az őstermelésnek az a döntő befolyása, mint az ország más vidékein.

Ily viszonyok között, bár országosan is jelentősnek véljük, kamarai kerületünkre azonban egyenesen életbevágónak ismerjük felama, mult évi jelentésünkben felhozott javaslatunkat, melyet a vidéki központok megerősítése és fejlődésének fokozása érdekében előterjesztünk. Sajnálattal tapasztaltuk azonban, hogy ezen javaslatunk mindez ideig visszhangra nem talált, miért is azt a következőkben újból előterjesztani hivatásszerű kötelességünknek véljük.

Újból javasoljuk tehát, hogy a vidéki központok megerősítése és fejlődésének fokozása érdekében a m. kir. államvasutak szállítási díjtételeinek oly reformja hozassék létre, mely mellett lehetővé válnék az egyes vidéki központon honos vagy meghonosítandó ipari üzemek nyers terményeinek és félgyártmányainak kizárólag ezen üzemek részére az államvasutak önköltségét alig meghaladó mérsékelt díjtételek mellett s illetve a vidéki központon honos ipari vállalatok és üzemek készítményeinek külföldre irányuló szállításánál szintén lehetővé válnék az államvasutak önköltségét alig meghaladó mérsékelt díjtételek mellett való szállítás.

A borkereskedelemről szóló hosszabb ismertetésnél javasolja a kamara, hogy a bel-földi fogyasztás emelésére a borkereskedési adó leszállíttassék, a városi és községi fogyasztási adópótlékok teljesen töröltessenek el. Szükséges volna, hogy a termelő családja, cseléd és munkás személyzetének fogyasztására kiadott borok teljesen adómentesek legyenek.

Az állatkereskedésről szóló részben a magyar fehér faj szarvasmarha állomány csökkenésének megállítására céljából szükségesnek véli a kamara, hogy oly törvényes intézkedést léptessenek életbe, a mely a borjúknak egy éves korukig való levágatását megtiltana. Elodázhatatlanul szükségesnek tartja továbbá Budapesten egy nemzetközi piac létesítését, hogy a külföldi vevők ne Bécs közvetítésével ismerjék meg kiváló bízaldatainkat.

A tisztességtelen verseny rohamos terjedése szempontjából kéri a kamara a csődtörvény és a vele kapcsolatos immár kész törvényjavaslatoknak, valamint a tisztességtelen versenyre vonatkozó törvényjavaslatoknak minél előbb törvényerőre emelését.

A Biharvármegyei közutakról a következő konkluzióra jut a kamara: A kamara területét alkotó Biharvármegyeiben, nagy kiterjedése dacára, a törvényhatósági közutak hálózata kevesek számban csak 440 kilométernyi hosszal bír, nagyon óhajtott lenne több és különösen oly utakat a hálózatba felvenni, a melyek a szomszéd megyékkel való közlekedést megkönnyítenék. — Célyszerű lenne továbbá a törvényhatósági közutakon levő és csak nagy költséggel fenntartható vámos fahidak helyébe végleges jellegű vashidakat építeni, melyeknek építési költsége a vámos hidakra felveendő megfelelő költségből volna fedezhető.

Közljük végül a jelentésből a Nagyvárad város közutjairól szóló részt:

Rendkívül rossz állapotban vannak Nagyvárad város közutjai, melyeknek kiépítése, illetőleg újból leendő kibukkolása már elodázhatatlanul sürgős.

A halogatás mentségül azt hangoztatják, hogy a kiépítés csak az általános csatornázás és a közúti vasút kiépítése után fogantatosítható. Ez azonban téves, mert az egész hálózat amugysem épülhetne ki egyszerre egy évben s így azon utcákon lehetne kezdeni, ahol közúti vasút építése nem tervezetik, másrészt mivel a csatornázás keresztülvitele még sokáig fog késni és a burkolatnak a csatorna helyén leendő felbontása és újbóli lerakása aránylag csekély költségbe kerül.

Ezen általános burkolás költségei egy nagyobb költségből volna fedezhető, mely a közúti vámalap terhére lenne felveendő.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tehát utasítandó volna közutaink minél előbb jókarba hozására, minthogy nagymérvű közevetvám révén a kereskedelem és ipart jelentékeny mérvben veszi igénybe s így a szóbanforgó közlekedési utak jókarban tartását e czímen joggal kérhetjük.

Félmillió kártyanyereség.

— Gazdát cserélt automobil. —

Budapest, július 21.

A kánikula nem tudja elűzni a fővárosból nagyurainknak azt a részét, mely a sport-, kártya-, vagy más szenvedélyeknek hódolva ezer gyönyörűséget talál még a ligementi előkertes villákban és lebecsült redőnyű paloták hűs termeiben. A Park-klub fényes szalonjaiban és árovas logasaiban estefelé előkelő hölgyek és urak egyaránt szedik a frissítőt; míg a Kossuth Lajos-utcai kaszinó kihalt termeit csak egy-egy kártyaszennvedéytől izzó társaság tartja megszállva.

A minap is, hogy leszállt az est, nagy társaság vonult be egyik játékszobába és a baccarat-asztal körül telepedett meg. A játékosok között volt egy ismert nevű vállalkozó, aki egy báróságra emelt volt miniszterrel van közeli rokonságban. Az utolsó időben súlyos

vesztései voltak, de ez alkalommal, ugylát-szott, kárpótolni akarta őt a szerencse isten-asszonya. Nyert, egyre nyert, s már egész gar-madába halmozódott előtte a bankjegy és arany.

Ugyanilyen arányban fogyott a pénz a többi játékos elől, s különösen sokat vesztett ezuttal is az a fiatal, szőke gróf, aki a fő-város társadalmi életében jó idő óta valóság-gal vezető szerepet vitt és mostanában hatal-mas, vörös automobiljával száguldott gyakran végig a népes utakon.

A kis gróf vesztett, egyre vesztett, mig-nem az utolsó nála levő bankjegy is a vállal-kozóhoz került. Eppen ekkorra szállta meg valami biztató sejtés, de fájdalommal kellett konstatálnia, hogy tárczája kiürült. Ebben a pillanatban fölhallatszott az utcáról a kapu előtt veszteglő automobil figyelmeztető kürt-bugása. A chauffeur alighanem unalmában próbálgatta a kürtöt.

A kis gróf hirtelen határozta el magát:

— Háromezer forintban fölteszem az auto-mobilt!

— Tartom — felelt a vállalkozó — s a következő perczben már ő is lett a nagy vörös töff-töff jogos tulajdonosa. A gróf ve-sztett.

Hajnalodott. A játék véget ért. A vál-alkozó zsebre vágta közel félmillió koronára rugó nyereségét és aztán szépen együtt léptek ki a kaszinóból. A chauffeur fölkapott az auto-mobilra, de a szőke gróf nem ült mellé, ha-nem kissé rezignáltan szölt:

— Nem az enyém többé, majd a nagyságos urat viszi ezentul . . .

Es hangos töffgéssel indult el a vörös gyorsjárású jóság a külső Ferencváros felé . . .

UJDONSÁGOK.

* **A megmérgezett Körözs.** Négy évvel ezelőtt adtunk hírt arról, hogy a mezőtelegi Bibar-Szilágyi olajipar-részvénytársaság a Sebes-Körözsbe eresztí a gyárból kikerülő vitriol-salakot és a szennyvizet s ezáltal nemcsak a folyó vizét fertőzteti meg, hanem veszélyezteti Nagyváradi város kútjain vizvezetékét. Azóta foly a hivatalos eljárás; Nagyváradi város több-ször tiltakozott ezen veszedelem ellen, de a miniszternél erősebb volt a budapesti és nagy-váradi előkelő állású, gazdag részvényesek be-folyása és ma is ömlik a méreg a Körözs vi-zébe. Legutóbb kétszer is kapott haladékokat a részvénytársaság a megyétől, mert a társulat nagy befolyású és nagy összeköttetésű jogi tanácsosa beteg. A város törvényhatósági bizott-sága elhatározta, hogy újból szerencsét próbál a miniszternél. Az alaposan megindokolt felter-jesztésben kifejti dr. Istvánffy István, hogy bár mily fontos egy nagy iparvállalat a közgazdaságra, ennél mégis több ötvenezer lakos érdeke. Nem lett volna felesleges azt is bele venni a felter-jesztésbe, hogy Nagyváradi város vizvezetéke sokkal fontosabb, mint a gazdag részvényesek busás osztaléka.

* **Új magyar nemes.** Ő Felsőge Deutsch Sándor az osztrák-magyar bank főtanácsa tagjának és törvényes utódainak, a köztügyek és a jegybank-intézet körül szerzett érdemei elismerésül, a magyar nemességet a halmi előnévvel díjmentesen adományozta.

* **Ledochovszki bibornok halála.** Rómá-ból érkezett távirat jelenti, hogy Ledochovszki bibornok tegnap reggel 6 órakor meghalt.

Gróf Ledochovszki Micisláv Gorkiban született 1822-ben. 1840-ben pappá szentelték. Később a római jezsuita kollégiumban magára vonta IX. Pius pápa figyelmét, a ki őt házi prelátusává nevezte ki. 1866-ban gneseni érsek lett, de 1870-ben a kulturharcz kitörésekor meg-hasonlott a porosz kormányval, érsekségétől megfosztatott és börtönre vetették. 1876-ban kiszabadulván Rómába ment, a hol a propa-ganda főprefektusává lett.

* **Kinevezések.** Rimler Károly polgármes-ter a Bezlanovits Nándor elhalálozásával meg-üresedett birtok-nyilvántartó állásra Gyöngy Jenőt helyettes nyilvántartót, ennek helyébe pe-dig Kolontáry Jánost nevezte ki.

* **A járdölgyi kirándulás.** A szombat dél-ben induló kiránduló csapat száma mindjobban szaporodik s immár hölgyek is jelentkeztek a részvételre. Az újabban jelentkezők: Wallner Ödön dr., neje és leánya, Schwarcz Gyula, neje és leánya (Gyapoly), Lázár Mártonné, Szathmáry K. Andor és neje, Weiterschütz János és neje, Ötvös Gyula és neje, Székely Sándor és leánya, dr. Penkert Mihály és neje, dr. Gyöngyössy István, dr. Paczauer József, Némethy Ferencz dr., Kirsch honv. százados, Szűts Dezső, Jelinek Sándor, Láposy Lajos, Lukáts Lajos, Dicker Illés, Dárdai Ede, Szakáts Antal, Hantke Emil, Kolb Géza, Csanády Kál-mán, Leemann Gusztáv és Bulzán László Brátka. Az elszállásolás Remeczen részben a vendéglőben, részben pedig Fieber Vilmos urad. főerdész és Veisz igazgató uri lakásain lesz, míg a társaság fiatalabb része még aznap este felvonul a Jádolina közelébe s az ott levő sá-torban fogja tölteni az éjszakát. A kiránduló-kat a Jádolinánál egy turistákból álló csapat fogja meglátogatni, a kiket Czárán Gyula és Kiss Dávid városunk e legnagyobb turistája fognak Biharfüredről vezetni. Mint értesülünk, Bérczy Imre élesdi főszolgabíró és Jelinek Géza tornaköri titkár a remeczi faipar vállalat vezetőivel mindent megtesznek, hogy a kirán-dulásban résztvevőknek a legkellemesebb szó-rakozásban legyen részük.

* **Egyetemi tanulók ösztöndíj pályázata.** A legelső magán és családi alapok cs. és kir. főigazgatósága az 1902/1903-ik tanévtől kezdve a budapesti kir. magyar tudományegyetem, a kolozsvári Ferencz József m. kir. tudomány-egyetem és a zágrábi Ferencz József-egyetem szegény sorsu és érdemes hallgatói számára alapított évi 300 arany forintnyi Ferencz Jó-zsef—Erzsébet arany ösztöndíjra pályázatot hir-det. A beadási határidő folyó évi augusztus 15-dike. A pályázati feltételeket a hivatalos lap tegnapi száma részletesen közli.

* **Pétervári nagykövetség esküvője.** Bécs-ből telegrafálják: Tegnap délelőtt 11 órakor volt az itteni Augustinerkircheben báró Aeren-thal szentpétervári osztrák-magyar nagykövet-nek esküvője gróf Széchenyi Gyula ő felsége személye körüli miniszter leányával, Paula grófnővel. Az esküvő, melyet csendes mise előzött meg, fényes közönség jelent meg élén Frigyes főherczeggel.

Öt voltak még: gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter, Széll Kálmán miniszterelnök és Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter, báró Spaun tengernagy, herczeg Liechtenstein Rudolf, a király első főudvarmestere, gróf Nigra és gróf Kapnist nagykövetek, báró Bud-berg és Serbejev követségi tanácsosok, gróf Lützow osztályfőnök, báró Kotz főudvarmester, az ő felsége személye körüli miniszterium ré-széről: Vértessy Géza miniszteri tanácsos, Máriaffi Dávid, Wocher Miklós, gróf Csáky Napoleon, gróf Niezky Pál és Marsovszky Móricz, azonkívül dr. Holtán Sándor és báró Skerlecz Iván miniszteri titkárok; a Széchenyi-család tagjai közül ott voltak: Melanie grófné

és Aladár, Bertalan, Domokos, Ernő, Ferencz, Frigyes, László, Manó, Tódor és Viktor grófok, Hanna grófnő férjével, Károlyi Lajos gróffal; a vőlegény családja részéről báró Aerenthal anyja és két fivére volt itt; a főúri társa-dalom köréből még megjelentek: Almásy Lenke grófnő, gróf Apponyi Géza, gróf Czi-ráky Béla, gróf Mailáth József, örgróf Pallavi-cini Alfonz, örgróf Pallavicini Sándor és neje, gróf Thun-Hohenstein Oszvald, gróf Thun Fe-rencz és Ernesztin grófnő, gróf Thun Félix és Gabriella grófnő, gróf Colloredo Ferencz és családja, báró Gudens főlovászmester és neje, gróf Nostitz Ervin, és Leopoldina grófnő, Cara és Litta, Metternich Sándor, Klementin és Paula herczegnők, Liechtenstein Ferencz her-czeg, gróf Bylandt-Rheid és neje, Daun Emma grófnő, Zamoiska grófnő, Kinsky Erzsébet grófnő, Trautenberg Agnes bárónő, gróf Dubsky Adolf családjával, gróf Káluoky Hugó.

Az esketési szertartást Marschall főszen-telt püspök végezte fényes segédlet mellett; tanuként a menyasszony részéről Széll Kál-mán miniszterelnök és gróf Széchenyi Ferencz, a vőlegény részéről báró Aerenthal, a nagy-követ fivére és Thun gróf Hohenstein Osz-vald. Az esküvő végeztével a fényes társaság villásreggelire a bankassei magyar miniszte-umba vonult. Az új pár a férj csehországi bir-tokaira utazik, ahonnan azután Szentpétervárra mennek.

* **Gyilkosság.** Bota Szimján borcánfalvi lakos (Máramarosban) pár nap előtt Hodor borcánfalvi jegyző kis fiával Havasmező ha-tárában a Venderar nevű havasra marhákat hajtott fel a nyári legelőre. Még alig értek a havas aljára, borzasztó vihar kerekedett és utána nagy havazás következett. Bota a kis fiával az erdőben volt kénytelen meghuzódni, hol rájuk esteledett és ott is aludtak. Reggel az 50 éves Botát halva találták a juhászok, a kis fiút pedig elvitte valaki és a marhák el-széledtek a rengetegben. A juhászok a holt-testet eltemették, de pár nap múlva a csend-őrök észrevették a friss hantolást. A holttestet kiemelték és a fején sérülést találtak. A kis fiu, a ki Botával volt, azt hiszi, hogy míg ő egy ökror mellett aludt s annak a természetes melege megmentette, addig vezetője a der-mesztő hidegben elalélt és megfagyott. A sebhely azonban gyanus és emiatt megindítot-ták a vizsgálatot.

* **Egy fillér.** A bajai kir. járásbírósnál a héten két rendkívüli fontos ügy hozta lázba az embereket. Az egyik hagyatéki ügy. A zombori kir. járásbírósnál egy hagyatéki ügyből kifolyó-lag fennmaradt egy fillérnyi összeget a bajai kir. járásbírósnál letétbe helyezték. A hatal-mas összegről nagy árkus papírosokon nagy írásokat csináltak, elkönyvelték, be és kivezel-ték a könyvekben. A másik ügy szintén ilyen tekintélyes summával foglalkozott. Egy bajai háztulajdonos adósa maradt a magas kincstár-nak egy fillérjével. Minthogy többszöri felszólí-tás után is vonakodott a háztulajdonos a nagy summát lefizetni, betáblázták, az addig teher-mentes házra. Még megeshetik, hogy elárvere-zik a fillér miatt a házat.

* **Gyermekjáték flobertpuskával.** Vég-zetes szerencsétlenség történt Máramarosmegyé-ben e hó 17-én. Dr. Sz. kórházi igazgató vaká-czióra hazatért 12 éves fia H. ügyvéd fiával Flaubert-puskával lövöldözött. Egyszerre a fegy-ver használatának sorrendje miatt dulakodás tá-madt köztük, a fegyver elsült és a golyó H. ügy-véd fiát mellen találta, úgy hogy azonnal ösz-szerogyott. A gyermek nem halt ugyan meg, de még nincsen egészen veszélyen kívül, mert a golyót nem találták meg a kis fiu testében.

* **Lucheni nem örült meg.** Genfből táv-iratozzák nekünk, hogy minden alapot nélkül-öz az a hír, mintha Lucheni megörült volna. Lucheni még mindig a börtönben van és izgága módon viselkedik.

† Szabó Ödön. Egy kis csalának nagy gyásza van. Sok gond, sok áldozat árán nevelte egy szegény özvegy asszony egyetlen fiát s a szerény, jó tehetségű ifjút boldogan látta céljához jutni, mikor először jött haza a buzavirág színű kispapi reverendában. Mennyi remény fűződött ehhez a ruhához. Szép jövőt sejtett a szegény anya. Tisztelni, becsülni fogják bizonyára az emberek az ő fiát, az ő pap fiát, ha a jó Isten segíti, kitudja milyen nagy tisztségre viheti? De ha nem is jutna tényleg nagyra, csak lesz mellette mindig egy kis hely, melyet a hála és szeretet melegít majd fel a jó előre-gedett anyának, aki úgy szerette, gondosan nevelte az ő komoly derék fiát. Vége most a szép reményeknek. Szabó Ödön papnövendék tegnap délután hosszas és Isten akaratán való megható türelemmel viselt betegség után a szentségekkel többször ellátva csendesen elnyugodott az Urban. Adjon az Ur lelki erőt a szegény édes anyának, hogy megnyugodjék az ő kifürkészhetlen végzésén. Fiát és reményeit midőn temeti, Jóbb lelkületével mondja: az Ur adta, az Ur el vette legyen áldott az ő neve! Az elhunyt papnövendék temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Csesztivő-intézetből.

* Pusztító felhőszakadás. Az izavölgyi járásban (Máramaros megye) e hó 17-én iszonyú vihar és felhőszakadás pusztított Dragomérfalva községben és vidékén. Ejjel tört ki a vihar, a melyet még sokkal rémesebbé tett a félrevert harangok zugása. Az Iza folyó partján lévő házakból, tartva az újabb áradástól, jajveszékkel hurcolkodott ki a szegény nép s nem hiába, mert a hirtelen megnőtt víz ismét elpusztította az alacsonyabban fekvő épületeket és az úgy is sokat veszített népnek kiszámíthatatlan károkat okozott. A gyors kiköltözködés alkalmával több sérülés is történt.

* Férgek a vízvezetékben. Említettük tegnapi lapunkban, hogy Vargha Lajos állatorvos a vízvezetési vízben két, galandféreghez hasonló, 25—30 centimeter hosszú ázalagot talált. Mint előre tudtuk, Rimler Károly polgármester tegnap reggel azonnal intézkedett az ügyben. Utasította Lovas Zsigmond tb. városi főmérnököt, hogy úgy a vízvezetési tartályt, mint az egész csőhálózatot alapos tisztítás alá vegyék. Előbb a tartály egyik felét ürítik ki s kefével kisurolják s addig a reservoir másik feléből teljesítik a vízellátást s aztán kerül sor a tartály másik felére s a csőhálózatra. A közönség megnyugtatósa céljából a polgármester a városházára vitette a vízben vígan uszkáló állatot s felkérte dr. Tóth Mihályt, a főorvost, hogy vizsgálja meg az állatot s adjon róla szakszerű felvilágosítást. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy miként kerültek ezek a különben kitűnően működő vízvezetékbe. Aggodalomra különben nincsen ok. A reservoirt minden négy hónapban takarítják. Legutóbb két hónappal ezelőtt lettek a tartályok kitakarítva. Ez alkalomból a polgármester az iránt is intézkedett, hogy a vízvezeték vizét Budapesten vegyi és bakteriológiai szempontból megvizsgálják.

* Széll Kálmán inasa. Még e hónap elején történt, hogy Budapesten Jean Artur mérnök nefelejtis-utcai lakását álkulcsos tolvajok feltörték és kifosztották. A tettesek egy kétezer koronás takarékbetéti könyvet s mintegy 500 koronát érő ékszert vittek magukkal. A rendőrség azóta résen volt, hogy a vakmerő tolvajokat, a kik bizonyára több más betörésben is ludasok, letartóztassa. A tettesek tegnap kézrekerültek Kora délelőtt jól öltözött fiatal ember jelent meg abban a takarékpénztárban, a mely a betéti könyvet kiállította s a kétezer koronából ezernyolczszáz koronát ki akart venni. A takarékpénztárnál a betéti könyvet a rendőrség természetesen letiltotta s a hiva-

talnokok a fiatal embert átadták a rendőrségnek.

— Ne bántsanak, szólalt meg az illető, nekem a takarékbetét egy fiatal hölgy adta át a lovarda mellett. Azt mondta, hogy ott megvár, vigyem el a pénzt neki.

A detektívek a fiatal emberrel elmentek a Lovarda elé, de természetesen nem találtak ott senkit sem.

— Ki az a nő, hogy hívják?

— Nem mondta meg a nevét!

— Hát maga megmondta neki a címét?

— Nem kérdezte, hát nem mondtam meg.

A fiatal embert bevitték a főkapitányságra, a hol kiderült, hogy Polakovits Károlynak hívják, műszerész-segéd, de rablásért már büntetve volt. Azt, hogy a takarékbetétet ő lopta volna, konokul tagadta. A detektívek elmentek vele a lakására és átkutatták minden holmiját. Ez a kísérlet is hiábavalónak bizonyult.

Nem találtak ott semmi gyanusát. Már el akartak menni tőle, a mikor Polakovics váratlan látogatást kapott. Barátja, Koczka Mihály faczér urasági inas állított be hozzá. Mikor a detektíveket meglátta, úgy tett, mintha eltévesztette volna az ajtót s bocsánatot kérve, visszafordult. A detektívek azonban észrevették a turpisságot s nyakoncsípték, megmozdították s a kabátja zsebéből előhalaszták — Jean mérnök ezüst szivartárcáját.

A két lator a detektívek eme fölfedezésére nagyot nézett. Nehány percznyi ballgatás után mind a kettőnek megeredt a nyelve és megvallották, hogy a Jean-betörést ők követték el s hogy a lovardai nő története csak mese. Koczkaról a rendőrségen kiderült, hogy emberölésért már büntetve is volt. Mikor kijelentték előtte, hogy letartóztatják, merészen oda-szólt a rendőr tisztviselőnek:

— Nem lesz nekem semmi bajom! Kiment engem a régi gazdám, Széll Kálmán kegyelmes ur!

Koczka valamikor tényleg Széll Kálmán inasa volt.

* Trónörökösünk vadász területe. Ferencz Ferdinánd királyi herceg, a ki nagy barátja a vadászatoknak, szintén bérelt vadászterületet Máramarosban, mint József Ágost főherceg. A trónörökös a kincstártól a taracvizi Bruszurától Királymezőig húzódó vaddus vadászterületet bérelte ki és már ez év őszén vadásztársaival meglátogatja Máramost és vadászterületet rendez a vadászterületen. Máramarosban nagy örömet okozott az a hír, hogy a trónörökös is vadászterületi bérletet és éppen ezt a szép vadászterületet szerezte meg.

* Natália királyné emlékiratai. Párisi lapok írják, hogy Natália királyné most emlékiratain dolgozik. Natália az emlékiratok bevezető részében ki fogja fejteni, hogy mi indította őt a katolikus hitre való áttérésre. Nagy érdeklődéssel várják Natáliának idevonatkozó kijelentéseit. Az emlékiratok Draga királyné mulijára is ki fognak terjeszkedni és beavatottak azt hiszik, hogy Natália idevonatkozó telep-kezései nem lesznek kellemesek a szerbek királynéjára nézve.

* Hurokra került család. Krecz György harangmezői illetőségű egyén tegnap Venter Gábor birtyini gazdálkodótól két ökröt vett 704 koronáért, felpénzül 2 koronát adott. Mig azután Venter a járlatokat átiratta addig Krecz a 2 ökröt egy Pálfi János nevű embernek nyomban eladta 200 koronáért. A pénzzel azután azon ürügygel, hogy a marha jár-latokért megy, megu rott és a jó üzlet fölötti örömeiben áldomást ment inni. Egész éjjel mulatott s midőn reggel felé haza térőben a Nagypiacz-téren garázdálkodni kezdett, Drén Gábor nyomozó rendőr elfogta s a rendőrségre kísérte. Itt a vizsgálat során kiderült a turpisság és a csendőrségnek adatott át, kik a tolvábi nyomozás megejtése céljából illetőségi helyére kísérték.

* Károlyi Sándor terve. Károlyi Sándor gróf, Ujpest és környékének földesura parcelláz-tat. Kiirtatja a rákospalotai és káposztásme-gyeri erdőket s ha megkapja a parcellázás-hoz szükséges hatósági engedelmet, közel két-ezer háztelket bocsát áruba. Az Ujpest és Rákospalota községek között elterülő beépítetlen nagy térség háromszáznegyven holdnyi ter-jedelembe kerül parcellázásra.

* A szedőszekrény rejtelméből. A nyomda udvarán szedőgyerekek porolják a betűket. Fújtató-val végzik ezt a mesterkedést, hogy megtisztítsák az apró részeket attól a sok szürkeségtől, a mi lerakodik az ólomrudacsák közébe. Két ember nézi végig ezt a munkát. Az egyik újságíró, a másik barátja a lapnak. A másik megszólal:

— Nézd milyen különös, ugyszólván csak egy retest van, a melyikből alig hiányzik betű. Miféle van abban?

Megnézik, hát az egyes számok csoportosul-nak benne.

— Emebből már valamivel kevesebb hiányzik.

— Azok a kettősök.

A lap barátja folytatja szemlélődését.

— A legérdekesebb ez a kettő. Az egyik-ben egy sincs, a másokban csak egy pár hu-zódik meg.

— Abban van a 3 meg a 4 szám.

A vendég kíváncsisága most már a tetőpont-jára lépett.

— De hát mitől van ez?

— Hja barátom, ebből a szekrényből szedték az iskolai értesítőket.

* A tolvaj órásság és hűségese szövetsége. A nagypiacz-téri Ternesvári kávéház kasszatündére hosszú idő óta igen nagy lábon élt s udvarlói előtt folytonosan dicsekedett ék-szereivel, melyeket Elek József helybeli illetőségű 18 éves órásságtól kapott, ki körülbelül öt éve, hogy Weisz Gyula órás és ékszerész al-kalmazásában állott. A szebbnél szebb brillant gyűrűket, karpereczeket, fülbevalókat azután vagy megtartotta, vagy értékesítette, az ősz-szeget Elek Józseffel osztotta meg. Egészen e hó 18-áig tartott e fényűzési állapot, midőn ugyanis egy nagyobb summa ékszer eltűnése folytán Weisz Gyula különben is felkeltett gya-nuja teljesen megérlelődött s az esetről jelen-tést tett a rendőrségen. A haladéktalanul meg-indított nyomozás során aztán kitűnt, hogy Elek József már évek óta folytatta ezen üzeli-meket, ott károsítván meg gazdáját, a hol te-hette. A lopott tárgyakat pedig Klein Rózi kassziros leánynak adta, ki azok nagy részét értékesítette. A hűségese szövetséges társat és a tolvaj órásságot nyomban letartóztatta a rendőrség és mivel a vizsgálatot már be is fe-jezte, tegnap az ügyészséghez kísérték át a jeles párt.

* Anyakönyvvezetői kinevezések. A bel-ügyminiszterium ideiglenes vezetésével meg-bizott m. kir. miniszterelnök a rojti anyakönyvi kerületbe Lics János görög keleti tanítót, a nagybajomiba Homel János segédjegyzőt, a réz-bányavárosiba Horvát Lajos segédjegyzőt, a zsákai-ba pedig Jancsó Gyula gyógyszerészt anyakönyvvezetői helyettesekké nevezte ki, és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is meg-bizta.

* Rendőri hírek. Tettenért csavargók. Elmúlt éjszaka fél tizenkettő tájban Duró János rendőr a Nagypiacz-téren őrszolgálatot tel-jesítvén Szokus József nagybecskereki illető-ségű csavargót egy ismeretlen társával tetten érte. A mint ezek a sátra előtt alvó Pável Mitru zöldségárusnak a lajbiját bontogatták. Duró rendőr Szokust elfogta, a másik ismeret-len azonban elfutott. Szokus lezárattott, az ismeretlen társ kézrekerítése iránt pedig a rendőrség megtette a szükséges lépéseket. —

Eltűnt pénzes tárcza. Gurbudán József mező-péteri földműves a tegnapi esti vonattal akart elutazni Váradra. A vonat indulása előtti időt az állomás előtti gyepek helyén azzal töltötte, hogy jósört aludt. Mire fölébredt, mellényében volt pénzes zacskójából 1050 korona eltűnt. Tűstént jelentést tett az esetről a rendőrségen, hol megindították a nyomozást az ismeretlen tettes kézrekerítése iránt.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Szabó Lajos mint férj, ugyancsak gyermekei Emília özv. Kerek Mihályné és gyermekei, Juliánna és férje Tunyog József és gyermekei, Ilona és férje Tóth Mihály és gyermekei, Ida özv. Molnár Sándorné és gyermekei, Károly s neje Kató Agnes és gyermekei, valamint számos rokonok nevében is mély fájdalommal tudatják szeretett jó nejének, édesanyjának, anyós és nagymamának Szabó Lajosné, szül. Oláh Juliánnának folyó évi július hó 21-én, délután 5 órakor, életének 70-ik, boldog házassága 53-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 23-án, délután 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint Nagykut-u'ca 155/3. számú házól az újvárosi központi temetőben örök nyugalomra tételni, mely végtisztesség-tételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1902. július 22. Áldás és béke lengjen porain!

Igazságszolgáltatás.

A javíthatlan. Egy ötvennyolcz esztendősen vén zsebmetsző került immár tizenegyedszer ismét a törvényszék elé. A javíthatlan gonosztevő, Brenner Armin, közel harmincz évet töltött a különböző börtönök és fegyházakban. Utoljára a múlt hó 15-én tartóztatták le Brenner-t. Abban a pillanatban csípték nyakon, amikor a Kerepesi-ut és Erzsébet-körút sarkán a villamosra felszálló Vajner Gusztávnak a zseboráját akarta kilopni. Tettenérték és a csekély értékű nikel órát, mely már kezében volt, elvették tőle, őt magát pedig egy rendőr bekísérte. A törvényszék dr. Uzonyi királyi alügyész vádindítványára, Brenner-t tegnap nyolcz havi börtönnel sújtotta. Az ítélet jogerős.

TAVIRATOK.

A király vendége.

Ischl, jul. 22. Károly román király nejével augusztus hó 3-án ide érkezik, ahol két napig lesz a királyunk vendége. (M. T. I.)

József főherceg utja.

Karlsbad, július 22. József főherceg és neje augusztus hó 15-én ide érkezik két heti időtartamra. A főherceg fogadására megtették az előkészületeket. (M. T. I.)

A miniszterelnök Bécsben.

Bécs, jul. 22. Széll Kálmán miniszterelnök ma reggel ideérkezett. (M. T. I.)

Árvíz Északamerikában.

New-York, július 21. Keokukból jelentik, hogy a legnagyobb árvízveszedelem úgy látszik elmúlt. A helyzet kedvező.

A pápa enciklikája a francziákhoz.

Paris, jul. 22. A lapok azt jelentik, hogy a pápa enciklikát készül kibocsátani a francziaországi egyesületi törvény végrehajtásáról és hogy a klerikálisok és konzervatívok mindjárt az enciklika megjelenése után nagy népgyűléseket szándékoznak rendezni Párisban és egész Francziaországban. A radikális lapok örömmel fogadják a konzervatívoknak ezt a tervét és azt mondják, hogy a törvény eddigi lanyha végrehajtása a kormányparti többség mérsékeltebb elemeiben bizonyos helyen nem való rokonszenvet keltett a megrendszabályozott kongregációk iránt. A tiltakozó gyűlések révén az egyesületi törvény ügye visszanyerné régi harcias jellegét. (M. T. I.)

Inzultált tanító.

Bécs, jul. 22. Egy Tucher Lipót nevű 17 éves iskolásfiú, aki majdnem minden osztályban megbukott. Vasárnap megleste az utczán tanítóját és megverte több száz ember jelenlétében, a fölötti dühében, hogy pótló vizsgálatokra nem engedték. Az inzultáló fut a nép majdnem agyonverte, amikor megtudta, hogy miért támadta meg a tanítót. A rendőrök meztették meg a nép dühétől. (M. T. I.)

Samassa üdvözlése.

Budapest, július 21. (Saj. tud. táv.) Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter levélben üdvözölte a Kissingenben nyaraló Samassa József dr. egri érseket, papságának 50 éves évfordulója alkalmából. Levelében a vallás- és Istenbe vetett bizalmának ad kifejezést, és kívánja, hogy a jubiláló érseknek jellemzősége és kötelességérzete a magyar társadalmat még hosszú éveken át díszítse, a haza, vallás és a társadalom javára.

Öngyilkos fináncz.

Zimony, jul. 22. Ma éjjel Borbek Gyula pénzügyőri fővigyázó forgópisztolyal főbe lötte magát és meghalt. Öngyilkosságának okát nem tudják. (M. T. I.)

Monis és Mercier.

Paris, július 22. Monis volt igazságügyminiszter becsületsértés miatt pórt indított Mercier tábornok ellen. Mercier egyik legutóbbi beszédében sértő kijelentéseket használt Monis ellen. Moni százezer frank kártérítést kér. (M. T. I.)

A Primus gőzös katasztrófája.

Hamburg, július 22. A Primus gőzöst holnap estére valószínűleg kiemelik a vízből és ez alkalommal bizonyára sok holttestet fognak találni. A halottak száma még nincs kiderítve. Az adatok 60 és 70 között ingadoznak. A sebesültek állapota javulófélben van és egy részüket már el is bocsátották a kórházból. (M. T. I.)

Kitüntetett egyetemi tanár.

Bécs, július 22. A hivatalos lap jelentése szerint a király Grünhut Sámuel dr. udvari tanácsosnak, az urakháza tagjának, a kereskedelmi és váltófog tanárának a bécsi egyetemen, a Ferencz József-rend középkeresztjét adományozta csillaggal. (M. T. I.)

Elsülyedt hajó.

Madrid, jul. 22. Tunisból érkezett jelentések szerint »Deuerto« spanyol vitorlás hajó 24 főből álló legénységgel az afrikai partok mentén zátonyra került és elsülyedt. A gépészen kívül egy ember sem menekült meg. (M. T. I.)

A new-yorki tőzsdéről.

New-York, július 21. A tegnapi értéktőzsdén nagy nyereség realizációk és londoni előadások nyomták az irányzatot daczára minden erőlködésnek, a melylyel a pennsylvaniai vasúti részvényeit és más papírok árforgalmát emelték, hogy a piacot támogassák. A beérkezett hírek általában kedvezőek voltak, de épp oly kevésbé befolyásolták a piacot, mint a pénz olcsóbbodása. Iparrészvények el voltak hanyagozva. Az a jelentés, hogy holnap egy millió dollár értékű aranyat raknak hajóra, gyöngítette a piacot. Részforgalom 310.000 drb. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

49

Irta: Slenkiewicz Henrik.

— Nagyságos uraim! A Krim mindenható csárjának, ennek az égiekkel is rokon nagy urnak, s az ő legkegyelmesebb jószágának és barátságának, valamint Ulászló király hajlandóságának, nemkülönben derék vitézeink közös akaratának köszönhetjük, hogy innemegindultunk bosszút állani azon igaztalanságokért, amelyeket keresztény türelemmel viseltünk sokáig, amelyeket a staroszták, a komisszáriusok és a gaz lengyelek ejtettek rajtunk. Segítséget és pártfogást kérni magam mentem a fenséges csárhoz és sikerrel járt az utam s kezembem van a parancsnoki pálcza is, amelyet az egész Saporogia egy akarattal adott nekem. Mégsem tudok örülni, mert félelem van a szivemben, félelem, hogy árulók bujkálnak közöttünk, akik a lengyelekkel czimborálnak. Legelkeseredettebb ellenségünknek, Wisniowiecki hercegnek az elfogott követénél három levelet találtunk. A kozákság főparancsnoka kötelességének tartotta, hogy a leveleket hozzám juttassa. Elétek adom az írásokat, ítéletek magatok azok fölött, akiknek szólnak.

Künt hangosabban orditozott a tömeg s az irnok emelt hangon olvasta a parancsnoknak szóló levelet. Hivatalos irás volt. A herceg közli a parancsnokkal, hogy harcias hírek jutottak a füléhez. Ha igazán fölkelés készül, úgy lásson hozzá a parancsnok, hogy idején elnyomja, az izgató Chmielnickijt pedig fogassa el. Grod-sicki is irt neki, az ő levelében is ilyesféle volt a megbízás. Az öreg Barnabásnak és Sacvili-chovskijnak a leveléből sem derült ki semmigyánus dolog, az öreg zászlós mindössze arra kérte Tatarcsukot, hogy legyen gondja a követre s ne engedje, hogy bántódása essék. Tatarcsuk megkönnyebbülten lélekzett föl az ártatlan megbízás hallatára.

— Mi a véleményetek a levelekről, urak? — kérdezte Chmielnickij.

A kozákok hallgattak. Tanácskozásuk mindenkor hallgatással kezdődött, mert egyikök sem akart elsőnek szólani, attól való féltében, hogy valami ostobát talál mondani. Józán fővel egyáltalában a rendesnél is butábban gondolkoztak, s ugyanezért féltek a nevetségességtől, a kigunyolástól, mert ilyenkor nemcsak lehurrogták, de hónapokig csufolták és gunynevekkel illették azt, aki elszólta magát. Most is állhatatosan hallgattak, végre Chmielnickij mondta el véleményét.

— A parancsnok ur mindannyiunknak testvére, ügyünknek lelkes barátja. Ugy hiszem benne, mint tulajdonmagamban, s aki gyanúsítja őt, az áruló!

Mindenki helyeselt és Chmielnickij megölette, s megcsókolta a kapitányt, aki megkönnyebbülten válaszolt.

— Eddig én voltam a kozákok vezetője, ezután a főhetman parancsoljon nekik! A követet pedig, aki az enyém, mert hiszen hozzáj jött, kiadom nektek, tegyetek vele belátások szerint!

— A küldöttségbeli urak hajoljanak meg a parancsnok előtt, szól Chmielnickij s jelentse a népnek, hogy ő derék, igaz férfi, nem áruló! Az ő őrei fogták el a lengyel követet, ő legkiválóbb embereink közül való!

A küldöttségbeliek először Tuhaj bég előtt, azután Chmielnickij s végül a parancsnok előtt hajoltak meg, azután eltávoztak. Kivülről kisvártatva hangos kiáltás jelezte, hogy beszámoltak már a történetekről a népnek. — Éljen a parancsnok! Éljen! orditozott a sok rekedt hang s néhány puskalövés is hallatszott. A küldöttség azután visszatért, megint az ajtóhoz állott s Chmielnickij ismét szólani kezdett.

— Uraim, igazságosan ítéltetek a parancsnok felől, mert ő nem áruló. De hát ki akkor az áruló? Kinek vannak barátai a lengyelek között, kinek adnak titkos megbízásokat, kinek kell a terveinket kikémlelnie? Ki az áruló?

A Chmielnickij hangja egyre fenyegetőbben hangzott. Merőn sötétlen nézett Tatarcsukra és az ifjú Barnabásra, mintha egyenesen ellenük emelné vádját. Moraj kélt szavai nyomán a teremben, elsőb csak felénken, tapogatózva, kérdezve hangzott a Tatarcsuk és a Barnabás neve, míg végre a küldöttség vad kiáltással mutatott feléjük: halál az árulókra! Tatarcsuk elsápadt, Barnabás értelmetlenül nézte a fenyegető alakokat. A kapitány előlépett és védeni akarta magát.

— Mit vétettem ellened főhetmanja a saporogiaiaknak, hogy az életemre törsz? Tehetek én róla, hogy Sacvilichovski irt nekem? Hiszen meg sem kaptam a levelét, s ha meg is kaptam volna, ugyan mit teszek vele? Elvittem volna az irakhoz, hogy olvassa föl nekem, mert én nem értek a betűvetéshez. Az irnok ugyanis elmondta volna nektek a levél tartalmát. A lengyel követet nem is láttam. Ej, saporog testvéreim, hát áruló vagyok és, én, aki veletek mentem Krimbe, amikor az oláhok ellen harcoltatok, aki ott küzdöttem veletek Smolensknél, aki együtt ontottam a véretem a tiétekkel, akinek a gyomrom együtt éhezett a tiétekkel? Nem vagyok én áruló, hiszen nem vagyok én lengyel, hanem kozák. A hetman mondja meg, hogy mi a vádja ellenem és ti, testvéreim ítéljétek!

A tömeg a kapitány pártjára állott. Tatarcsuk derék ember, jó katona, szállt szájról-szájra. De Chmielnickij más véleményen volt.

— Jó katona vagy, az igaz és a testvérünk is, mert hiszen kozák vagy. A Krimben is jártál és Smolensknél is verekedtél és éppen ezért olyan irtózatos a bűnöd. Sohse tagadd, hogy a lengyelekkel cimborálsz. A leveledben írva áll, hogy járj a kezére a követnek. Hogy miben? Hát a Tuhaj bégnek s jómagamnak az elvesztésben, a saporogiaiak megrontásában. Bűnös vagy Tatarcsuk, ne is véd magadat. Barnabás se védje magát, mert neki a nagybátyja irt, aki jó barátja Csaplinszkynek és a lengyeleknek.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyvárad-i hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad-i piacon 1902. július hó 22-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 16.—15.40. Kétszeres buza 14.20—13.40. Rozs 14.80—14.—. Arpa 10.60.—10.—. Zab 13.80—13.—. Tengeri: 10.40.—10.—. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 15.80. Köles-kása 23.50. Burgonya 6.—. 100 kiló lánghiszt 28.60. zsemlyelisz 28.—. fehérkenyér liszt 27.60. barnakenyér liszt 26.—. széna fuvarral 3.40. szalma 1.20 Szalonna 116.—. 6 kiló zsop-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —16. 1 köbm. bükfia 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —96, öntött gyertya —82, Lámpaolaj —78. 1 liter ó-bor 1.—. Új-bor —72. Pálinka —72. Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50. nyers fagyú —48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapjú —.—. magyar gyapjú —.—. Egy hektoliter óbor 66.—, új bor 46.—, mész 1.50, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—. kendermag 25.—. köles —.—. repce —.—, dió 32.—. mogoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalona 1.20, sertéshus 1.04, juh-hus 62, veres hagyma 12, fog hagyma 40, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kóla 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marhaártáblázat 1902. július hó 22-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 630—710, egy pár másodrendű jármás ökör 510—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 290—500, 1 drb fejős tehén 120—260. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—260. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 1 drb. veres borjú 24—50, 1 drb. fél éves borjú 34—58, 1 drb egy éves borjú 40—74, két éves borjú 64—158. 1 drb hizott sertés 88—96, 1 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés 40—66, 1 pár két éves sertés 74—116. 1 drb igás ló 160—300, 1 pár ökörbőr 40—50, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—20, pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1902. évi július hó 22-ről. Tiszta buza körülbelül 180 hltr, kétszeres buza 40 hltr, rozs 80 hltr, 1 árpa 70 hkl. zab 60 hltr, tengeri 140 hltr, burgonya 90 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 65, drb, félhizott 84, sovány 67, süldő 250, malacz 153, hizott marha 37, jármos ökör 720, fejős tehén 315, borjú 340, bivaly 5, juh és kecske 100, ló 540.

Árjegyzék és Tárca

Társaság jelentése.

A Tiszántul eredeti tervára.

Árjegyzék

Budapest, július 22

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Árjegyzék	—
Árjegyzék	509.50
Magyar jelölés	473.—
Árjegyzék	—
Árjegyzék	—

Árjegyzék

Budapest, július 22.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repce, szesz	96

Árjegyzék

A Budapesti Áru- és Értéktőzsde 1902. július 22-én

Magyar aranyjárdék 4%	121.35
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	119.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 3 1/2%	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földművelésügyi kötvény 4%	97.80
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földművelésügyi kötvény	97.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	206.—
Árjegyzék	162.—
Osztrák járdék papírban	101.50
Osztrák járdék papírban	101.50
Osztrák járdék aranyban	121.50
Osztrák korona járdék	97.75
Osztrák államsorsjegyek	158.50
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbankrészvény	707.—
Osztrák hitelintézet részvény	701.75
Párisi visita	95.27
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	117.10
Londoni visita	239.72
20 márkás arany	23.41

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	indul	730	950	—	—	450	858
Vásártér	"	722	931	*11.4	237	420	854
V.-Velence	"	740	1000	1135	256	500	915
Rontó	"	754	1014	1150	309	514	929
Püspök-fürdő	"	805	1025	1155	314	519	915
Felix-fürdő	érk.	817	1037	1209	328	536	908

Felix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő	indul	820	1042	*1215	330	539	933
Püspök-fürdő	"	838	1100	1227	342	556	943
Rontó	"	842	1104	1232	346	560	1000
V.-Velence	"	856	1116	1246	359	574	1013
Vásártér	érk.	912	1117	1202	415	630	1030
Nagyvárad	"	905	1127	—	—	623	1023

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

Uj üzlet! Szabó Testvérek Uj üzlet!

Nagyvárad, Zöldfa-utcza, (a «Zöldfa» sörcsarnok mellett.)

A j a n l j u k:

ujonnan berendezett rőfös és nőidivat czikkeinket.
Ing, blousok, napernyők, jó mosó kartonok, Fongaise batisztok, uri és női mosott fehérneműek, vásznak és chiffonok, csipkék, szalagok.
Uj üzlet! Bélés és rövidárak. Uj üzlet!

Eladó ház.

Nagy-Körös-utca 48—564. sz.
a. bérház nagy telekkel örök áron
eladó.

Értekezhetni Nagy-Teleky-utca
441—44. sz. alatt. 259.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiú, 2—3
gymnasiunai vagy polgári osztálytal. ta-
nulóul felvétetik a Szent László nyom-
dában.

Van szerencsénk az építő közönségnek b. tudomására hozni,
hogyan helyben a

„KNAPP FERENCZ-féle“

tégla- és fedélcserép

gyártmányokból, a legjutányosabb árak mellett *eladásra* készle-
tet tartunk.

Tégla- és fedélcserép

Központi iroda telefon: 75. sz.

Incze Lajos és Tsa,
építési vállalkozók.

Fő-üzlet:
Zöldfa-u. elején.

HÁASZ MANÓ női divatáruhaza, Nagyvárad.

Fiók-üzlet:
Amerikai áruház.

Szives figyelmét kívánom felhívni a t. vevőközönségnek remekül összeválogatott

tavaszi újdonságaimra

és tekintettel a mindenki által ismert óriási forgalomra, abban a hely-
zetben vagyok, hogy határozottan **olcsóbban** adhatok, mint bárki.

T. vevőim még azon előnyben részesülnek, hogy már 10 frt bevásárlásnál, bárha az részletekben történik is,

saját műtermemben (Zöldfa-utca 29. sz.) készült 60 cm. magas életnagyságú fényképet kapnak teljesen ingyen,

esúpan a papírkéretért s a reá való feszítésért önköltségemet, 1 frt 50 krt számítom fel. Maga ez életnagyságú fénykép a világ egy műintézetében sem
szerezhető be olcsóbban, mint 10 forintért.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, köségi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, szamlák, falragaszok,

báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.